په اسلام کې
د ځوان او ځوانۍ
اهمیت

ليکوال: دکتور رحمت الله زاهد

په اسلام کې

د ځوان او ځوانۍ اهمیت

لیکوال : دکتور رحمت الله زاهد

Aghalibrary.com

په اسلام کې د ځوان او ځوانی اهمیت

الله تعالی د ټولو مخلوقاتو دوه ډوله پیدا کړي دي، یو هغه چې مکلف نه دي، په هغوی کوم عبادت فرض کړی شوی نه دی، او نه به له هغوی څخه پوښتنه کولې شي، بلکه هغه په فطري او پیدائشي ډول د الله تعالی د حکمونو پابند دي، او د کوم هدف لپاره چې الله تعالی پیدا کړي دي هغه په ښه ډول سر ته رسوي.

دوهم ډول هغه مخلوق دی چې هغه مکلف دی، پر هغې باندې الله تعالی خپل حکمونه عملي کول فرض کړي دي، هغه ته یې د خپلې تابعداری امر کړی دی، او د هغې د ژوند تیرولو لپاره یې بیلا بیلې طریقې او قوانین برابر کړي دي.

بیا د مکلف مخلوق دوه ډوله دي،یو هغه چې په هیڅ وخت کې د الله تعالی د حکمونو نافرمانې نه کوي، او د خپل فطرت سره د الله تعالی د حکمونو داسې پابند دي لکه چې په هغوی کې د مخالفت توان نه شته، دا فرشتې دي، چې د هغوی په هکله قرآن کریم وایي:

﴿ المُمتَحنَة الصَّفّ الجُمُعَة المُنَافِقُون التغَابُن الطّلاق التّحرِيم المُلك القَلَم ﴾ التحريم: ٦

«هغوی د الله تعالی د حکم څخه سرغړونه نه کوي او هغه څه کوي د کوم چې ورته حکم کولې شي».

د مکلف مخلوق دوهم ډول هغه دی چې په هغې کې د خير او شر، نيکی او بدی، عبادت او مخالفت، تابعداری او نافرمانی صلاحيت شته، هغه په خپله خوښه د الله تعالی د حکمونو تابعداري هم کوي او نافرماني هم، په دنيا کې په هغې باندې هيڅ قسم پابندي نه شته:

﴿ أَعُوذُ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ ٱلرَّجِيمِ ﴾﴿ الأنعام ﴾ الکهف: ٢٩

« د چا چې خوښه شي ايمان دې راوړي او که خوښه يې شي کفر دی وکړي»، خو د هر يو انجام معلوم دی.

دا ډول مخلوق بيا دوه قسمه لري: انسان او جن (پيريان)، د دې دواړو د پيدائش د هدف په هکله الله تعالی فرمايي:

«ما پيريان او انسان د خپلل عبادت لپاره پيدا کړي، نه زه د هغوی څخه رزق غواړم، او نه ورڅخه د خوراک غوښتنه کوم، دا خو

الله دی چې رزق ورکونکې او د کلک قوت څښتن دی». **الذاريات: ٥٦ – ٥٨**

د انسانانو او پيريانو د ژوند اصلي هدف د الله تعالی عبادت کول دی، تر څو د عبادت په نتيجه کې الله تعالی راضي او دوی د جنت مستحق وګرځوي، او په دنياکې چې څومره رزق د هغوی لپاره مقرر دی بې له کمې او زياتې يې هغوی ته ورکوي، نو کله چې انسان خپل هغه مقصد پوره کړي د کوم لپاره چې پيدا شوی دی نو د دنيا رزق خو هسی هم هغه ته ورکول کيږي، په آخرت کې به جنت هم ورکړل شي، خو که انسان د رزق په ګټلو کې د الله تعالی د عبادت څخه غافله شي، نو رزق به د خپل مقدار په اندازه لاس ته راوړي خو د جنت د لاس ته راوړنې څخه به محروم شي.

بيا په هره نوعه کې د خپل عمر، قابليت او نورو وجوهاتو له امله بيلا بيلې مرحلې وي او د هرې مرحلې خپلې غوښتنې وي چې د هغې پوره کول ضروري وي، انسان الله تعالی په ډير ښه ډول د اوچتو صلاحيتونو سره پيدا کړی دی:

﴿ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴾ التين: ٤

«په تحقیق سره مونږ انسان په ډیر ښه جوړښت سره پیدا کړی دی»

هغه یې په دنیا کې د خلافت او امامت مستحق ګرځولې دی:

﴿ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۖ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۖ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴾

البقرة: ٣٠

«هغه وخت د یادولو وړ دی کله چې ستا رب فرشتو ته وویل زه په زمکه کې یو خلیفه پیدا کووم»، بیا یې دغه انسان د فرشتو مسجود وګرځوو:

﴿ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ {البقرة: ٣٤}

« او (هغه وخت هم د یادولووړ دی) کله چې مونږ فرشتو ته حکم وکړ چې آدم ته سجده وکړئ، نو د شیطان پرته ټولو سجده وکړه».

الله تعالی انسان ته عزت او کرامت ورکړی دی، د هغه لپاره یې په اوبو او وچه کې د سفر اسانتیاوی برابرې کړدي، او د هغه د خوراک لپاره یې ښه ښه شیان پیدا کړي دي:﴿ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴾ الإسراء: ۷۰

« په تحقیق سره مونږ د آدم (علیه السلام) اولاد سره عزت ورکړی دی، هغوی له مې په وچه او لمده کې سورلۍ ورکړي دي، او د خوراک لپاره مو ورته پاک شیان برابر کړي دي، او په ډیر مخلوقاتو مې دوی غوره کړي دي».

هم دا انسان دی چې الله تعالی د ده دخدمت لپاهر د دنیا ټول شیان پیدا کړي دي:

﴿ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُم مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ **البقرة: ۲۹**

« الله تعالی هغه ذات دی چې ستاسو لپاره یې د زمکې ټول شیان

پیدا کړي دي»، الله تعالی د انسان د فائدې لپاره بیلا بیل شیان تابعدار ګرځولي دي:

﴿ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ(٣٢) وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ ۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴾ إبراهيم: ٣٢ - ٣٣

« او هغه ستاسو لپاره کشتۍ تابع کړي دي، چې په بحر کې د هغه په حکم رواني دي، او ستاسو لپاره یې نهرونه تابع ګرځولي دي، لمر او سپوږمۍ چې په منظمه توګه څرخې هغه یې هم ستاسو تابع کړي دي، او شپه ورځ یې هم ستاسو تابع کړي دي».

حیوانات یې هم د انسان په ولکه کېورکړي دي تر څو په سفر او د سامان په وړلو کې ترې ګټه واخلي

﴿ لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴾ الزخرف: ۱۳

«هغه ذات ډير پاک دی چې دا حيوان يې زمونږ تابع کړی دی په داسې حال کې چې مونږ د دې په خپله ولکه کې د رواستو توان نه لرو».

بيا الله تعالی د انسانانو د لارښوونې لپاره پيغمبران، کتابونه او صحيفی راوليږلې تر څو نافرمانه انسان ته سمه لاره وښايی.

د عمر په لحاظ ددغه انسان مختلفې مرحلې دي، ماشومتوب، هلکوالي، ځواني، بوډاوالي او هغه د ذلت عمر چې نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) ورڅخه پناه غوښتې.

په وړوکتوب کې انسان مکلف نه وي، په هغه کوم حکم فرض نه وي، په خپله خوښه چې څه غواړي هغه لوي، د بوډا والي په حالت کې د انسان ټول قوتونه کمزوري شي، دماغ، د وينا قوت، د اوريدو قوت، د ليدو قوت په هر شی کې کمزوري راشي، چې د

هغې له امله انسان په ښه ډول د الله د عبادت حق نه شي ادا کولې، خو د ځوانۍ عمر يو داسې حالت دی چې په دې کې د انسان ټول قوتونه په خپل ځاى وي، هم دا عمر د سمون او فساد دی، له دې امله هره نظريه، فکر، نظام او حرکت د ځوانانو په واسطه قوي کيږی او د ځوانانو په واسطه کمزورې کيږي.

هم د دې اهميت له امله اسلام د ځوانانو د اصلاح او سمون لپاره خاص حکمونه بيان کړي دي، او د اسلام ستر پيغمبر (صلي الله عليه وسلم) په خپلو حديثو کې د ځوانۍ او ځوانانو اهميت ښکاره کړی دی، مونږ په دې مقاله کې هغه حديث راجمع کړی دی چې د ځوانانو او ځوانۍ په اړه دي.

دکتور رحمت الله زاهد اسلام آباد

1- ځواني غنيمت وګڼئ:

ځواني داسې بې ګټې او فايدې شی نه دی چې انسان دی هغه د الله په نافرمانۍ او سر غړونه کې ولګوي، بلکې په کار ده چې ځواني غنيمت وګڼل شي او هغه د خپلې او نورو د اصلاح، او دخپل او نورو د دنيا او آخرت د سمون لپاره وکارول شي.

عن ابن عباس ، رضي الله عنهما قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لرجل وهو يعظه : « اغتنم خمسا قبل خمس : شبابك قبل هرمك ، وصحتك قبل سقمك ، وغناءك قبل فقرك ، وفراغك قبل شغلك ، وحياتك قبل موتك »

((المستدرك للحاكم، والبيهقي في شعب الإيمان))

عبد الله بن عباس (رضي الله عنهما) د رسول الله (صلي الله عليه

وسلم) وینا نقل کوي چې :«پینځه شیان د پینځه و څخه مخکې غنیمت وګڼئ: ژوند د مرګ څخه مخکې، صحت د مرض څخه مخکې، وزګارتیا د روزګار څخه مخکې، ځواني د بوډاتوب څخه مخکې، او مالداري د فقر څخه مخکې».

«ځواني د بوډاتوب څخه مخکې» ځواني د بوډاتوب څخه مخکې غنیمت ګڼل او هغه کارونه کول چې بیا یې انسان په بوډاتوب کې نه شي کولې، د فکر څخه واخله د عمل پورې، د جومات څخه واخله تر میدان جنګ پورې، د لمونځ څخه واخله تر حج پورې، د اسلام د قبلولو څخه واخله په زمکه باندې د هغه د نافذولو پورې، کوم شی چې د ځوانی په حالت کې څه ډول کیږي په بوډا والې کې هغه شان نه تر سره کیږي.

نن که الله تعالی تا ته خائسته ځواني درکړی ده، او ټول قوتونه او صلاحیتونه په تا کې پوره شته دی، او ته دغه قوت او صلاحیت په ټوقو تقالو او نشو تماشو کې ولګوي، خو چې کله سبا ته بوډا شی او ستا قوتونه او صلاحیتونه کمزوري شي نو بیا خولی،

پګړۍ په سر کړی، په لاس کې لوټه او تسبیح ونیسي، او د جومات په ګنګ کې «هوهو» کوی نو بیا ته څه کولې شی؟

په ځوانی کې عبادت کړه چې عادت د پیغمبر دی
په زړخت کې خو لیوه هم توبه ګار شي له ګناه نه

د نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) د حکمت ډکه دغه وصيت عقل مند انسان متوجه کوي چې خپل ځان د راتلونکي لپاره وساتي، او د الله تعالی د ورکړل شوو نعمتونو ښخه پوره ګټه واخلي، په ځانګړی ډول دالله تعالی طرف ته د دعوت په میدان کې، او د الله تعالی د رضا لپاره په کار کولو کې، ځکه چې د دعوت لار د مشکلاتو او ستختیو ډکه لار ده، دا اسانه او تیاره لاره نه ده، بلکه د سربښندنې، صبر، جهاد، او شهادت لاره ده، او ځوانان د دې کارونو د سر ته رسولو طاقت لرلې شي، نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) به هم د دعوت د کار لپاره اکثر د ځوانانو انتخاب کولو، نو څوک چې هم د خپلې ځوانۍ ساتنه

وکړي، د هغې اثر به په بوډاتوب کې ووینې او بدله به یې په آخرت کې د الله تعالی څخه تر لاسه کړي.

۲- د ځوانی په هکله به پوښتنه کیږي:

ځواني غنیمت ګڼل په کار دي او هغه د خپلي او نورو په اصلاح کې استعمالول په کار دي، ځکه چې د قیامت په ورځ به د ځوانۍ په هکله پوښتنه کیږي، چې تا د عمر دغه تر ټولو غوره برخه چرې او څه رنګ تیره کړي ده، د ځوانی څخه دې خپله خومره ګټه تر لاسه کړی او نورو ته دی څومره ګټه رسولی؟

عن عبد الله بن مسعود (رضي الله عنه) عن النبي (صلي الله عليه وسلم) قال: «لا تزول قدما عبد يوم القيامة من عند ربه حتى يسأل عن خمس: عن عمره فيما أفناه، وعن شبابه فيما أبلاه، وعن ماله من أين اكتسبه وفيما أنفقه، وما ذا عمل فيما علم»

((سنن الترمذي، أبواب صفة القيامة والرقائق والورع))

عبد الله بن مسعود (رضي الله عنه) د رسول الله (صلي الله عليه وسلم) وينا نقل کوي چې: «تر هغه به د انسان قدمونه د قيامت په ورځ د الله تعالی د مخې څخه حرکت ونه کړي تر څو ورڅخه د پينځه شيانو په هکله پوښتنه ونه شي: د عمر په هکله چې په څه کې دی لګولی وو، د ځوانی په هکله چې په څه کې دي تيره کړی وه، د مال په هکله چې له کوم ځايه دی تر لاسه کړي وو، او په څه کې دی مصرف کړی وو، او په علم دی څومره عمل کړی وو ».

عمر د الله تعالی ډير لوی نعمت دی په دې شرط چې انسان دغه عمر د الله تعالی په عبادت او د هغه د دين په خدمت کې مصرف کړي، په دغه ډول د عمر يوه خاصه برخه ځواني هم د الله تعالی ډيره لويه پيرزوينه ده، او دا دواړه نعمتونه داسې دي چې د تيريدو وروسته بيا نه راګرځي، نه تير شوی عمر راګرځي او نه تيره شوي ځواني، لدې امله پکار ده چې دغه دواړه نعمتونه د ضائع کولو څخه وساتل شي، او په کار ده چې انسان په خپل ژوند او

ځوانۍ کې د الله تعالی رضا تر لاسه کړي، تر څو که سبا ورځ په قیامت کې ورڅخه د دغه دواړو په هکله پوښتنه وشي نو چې سم ځواب ورکړي، خو که انسان خپل عمر او ځواني ضائع کړي وي، د دنیا په ټوقو ټقالو کې یې مصرف کړي وي، د بې دینۍ په کارونو کې یې لګولې وي، د اسلام په دشمنۍ او د باطل په خدمت کې یې ترې کار اخستې وي، نو بیا به دغه انسان پښیمانه وي او د دغه کار پایله به د الله تعالی عذاب وي.

هم دا لامل دی چې په قرآن کریم کې الله تعالی په یو وړوکي سورة کې د انسان په عمر باندې قسم کړی دی چې انسان په تاوان کې دی، نو دغه عمر چې الله تعالی ورباندې قسم کوي که انسان یې ضائع کړي نو په پرته له شکه دغه انسان تاواني دی.

﴿ وَالْعَصْرِ(١) إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ(٢) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ(٣)

[العصر: ١ – ٣]

«په زمانه مې دی قسم وي چې انسان په تاوان کې دی، خو هغه خلک تاوانیان نه دي چا چې ایمان راوړی، نیک عمل کوي، او یو بل ته په حق او صبر وصیت کوي».

که یو انسان خپل ځان د تاوان څخه ساتل غواړي، د بریالیتوب ژوند تیرول غواړي، نو هغه دی په دې سورت کې په څلورو خبرو باندې عمل وکړي.

۱- ایمان راوړل، ۲- د ایمان د غوښتنې سره سم نیک عمل کول، ۳- د نورو انسانانو د دنیا او آخرت د بریالیتوب لپاره هغوی ته د حق نصیحت کول، ۴- د حق په لاره کې په راتلونکو تکلیفونو په خپله هم صبر کول او نورو ته هم د صبر تاکید کول.

دا څلور شیان د انسان ژوند د تاوان نه ژغورلې شي، که نه وي نو انسان هلاک دی، د یو ځوان لپاره د دې شیانو څومره اهمیت دی هغه په خپله پوهیږي، په کار ده چې یو ځوان خپله ځواني په بې ګټې شیانو باندې د لګولو پر ځای په هغه شیانو ولګوي کوم چې د هغه ژوند د تاوان څخه ساتي، تر څو که له هغه څخه پوښتنه وشي چې تا خپله ځواني چېرته لګولې وه نو هغه به په ځواب کې ووایي

چې کومو شیانو چې د انسان ژوند د تاوان څخه ساتلو په هغې کې ما خپله ځواني مصرف کړی ده، په دې ځواب سره به انسان کامیاب شي او که ځواب یې بل وي نو دی به هلاک شي.

امام رازي (رحمه الله) د یو عالم قول رانقل کړی دی چې ما د سورة عصر مطلب د یو یخ خرڅوونکي څخه زده کړ، هغه په بازار کې چېغې وهلی چې په هغه چا رحم وکړئ چې د هغه سرمایه ویلي کیږي، کله چې ما د هغه دا آواز واورید نو ما په زړه کې وویل چې هم دا د سورة العصر مطلب دی، د ژوند کوم فرصت چې الله تعالی انسان ته ورکړی دی هغه د یخ د ویلي کیدو په شان په ډیر سرعت سره تیریږي، که دغه ژوند ضایع کړي، یا یې په ناروا کارونو کې ولګوي نو هم دغه د انسان تاوان دی.

3- په ځوانۍ کې د عبادت فضیلت:

څه رنګ چې مخکې وویل شول چې په ځوانۍ کې عبادت کول او ځواني په عبادت کې تیرول د پیغمبرانو عادت وو، او په ځوانۍ کې د عبادت ثواب او اجر ډیر زیات دی، تر دې چې په ځوانۍ کې

عبادت کوونکي به د قيامت په ورځ د الله تعالی د عرش د سيورې لاندې ناست وي.

((عن أبي هريرة (رضي الله عنه) عن النبي (صلي الله عليه وسلم) قال: "سبعة يظلهم الله في ظله يوم لا ظل إلا ظله: إمام عادل، وشاب نشأ في عبادة الله، ورجل ذكر الله في خلاء ففاضت عيناه، ورجل قلبه معلق في المسجد، ورجلان تحابا في الله، ورجل دعته امرأة ذات منصب وجمال إلى نفسها، فقال: إني أخاف الله، ورجل تصدق بصدقة فأخفاها حتى لا تعلم شماله ما صنعت يمينه")).

((صحيح البخاري،كتاب الحدود، باب فضل من ترك الفواحش))

ابوهريرة (رضي الله عنه) د رسول الله (صلي الله عليه وسلم) څخه روايت کوي چې «د قيامت په ورځ به اوه قسمه خلک د الله د خاص سيورې د لاندې وي چې (په دغه ورځ به) د الله تعالی د سيورې پرته بل سيورې نه وي: ۱- انصاف کوونکې مشر، ۲- د الله په عبادت کې لوي شوی ځوان، ۳- هغه سړی چې په ځوانۍ کې الله ياد کړي او د سترګو څخه يې اوښکې روانې شي، ۴- د

جومات سره مینه کوونکې سړی، ۵- هغه دوه کسه چې په خپل مینځ کې د الله لپاره مینه کوي،

۶- هغه کس چې د یوی لوی خاندان خائسته ښځه ور ځخه د بد کارئ غوښتنه وکړي او دی ورته ووایي چې زه د الله څخه ویریږم، ۷- او بل هغه څوک چې صدقه دومره پټه ورکړي چې په ښي لاس باندې د ورکړل شوی شي څخه چپ لاس هم خبر نه شي».

هغه حال لږ را په زړه کړئ کله چې به ټول انسانان لغړ د الله تعالی د فیصلی په انتظار وي، او الله تعالی به د خپل شان موافق په عرش باندې وي، هیچا ته به د خپل ځای څخه د حرکت اجازه نه وي، ټول به د حساب کتاب په انتظارکې وي، د ګرمو سکروټو په شان په ګرمه زمکه به ولاړ وي، نه به ابادي وي نه ونه، نه چترئ نه بل سیورې، هم په دې حالت کې به ځینې نیک بخته د الله تعالی د عرش تر سیورې لاندې په ډیر ښه حال کې ناست وي، نه به ګرمي وي نه به لمر، بلکه پټ او ښکاره دواړه په اطمینان کې وي، دا خلک به ځومره خوشحاله وي، په دې خلکو کې به هغه ځوان هم وي چا چې د خپل نفس غوښتنې د پښو لاندې کړي وي

او خپله ځواني يې د خپل رب په عبادت کې تيره کړي وي، خپل عمر او ځواني يې د خپلو نفسي غوښتنو په منلو کې نه وي برباد کړي، بلکه د الله په خوشحالولو کې يې لګولي وي.

امام ابن حجر (رحمه الله) وايي: «ځوان يې ځکه په ځانکړي ډول ذکر کړ چې په ځوانۍ کې د شهوت غلبه زياته وي، د نفسي غوښتنو قوت زورو وي، چې له امله يې عبادت ګران وي، نو په ځوانۍ کې عبادت کول د دې نښه ده چې د دې انسان تقوی په خواهشاتو برلاسې ده»

((فتح الباري، حافظ ابن حجر العسقلاني، 170/2))

ايا نن په سينماګانو، فلم خانو، کلبونو، د بې حيايۍ په مرکزونو، شراب خانو او عشقي مرکزونو کې د ايرکنديشند په يخې هوا کې غافله ځوان، يا په کوم چمن، باغ، تفريح ځاي کې د ونې د سيورې لاندې د خپلې معشوقي په څنګ کې ناست بې پروا ځوان د قيامت د ورځې د سختې ګرمۍ په هکله فکر نه کوي؟

ايا د دې غفلت څخه د بيدارۍ وخت نه دی رارسيدلې؟، ايا په هغه پنځوس زره کاله اوږده ورځ کې د خپل ځان لپاره د سيورې د پيدا

کولو په خاطر د الله عبادت د خپل عادت جوړولو وخت نه دی راغلی؟.

ځوانانو! د قیامت نه ختمیدونکې ژوند د دنیا د مینځه تلونکې ژوند په بدله کې مه ضایع کوی، نن دا لږ ژوند د الله تعالی د حکمونو موافق تیر کړی، تر څو چې سبا مو په نه ختمیدونکي ژوند کې نعمتونه او راحتونه په برخه شي.

4- په ځوانی کې امید او ویره:

ایمان د امید او ویرې تر مینځ ساتل کیږي، ویره د الله د عذاب څخه او امید د الله تعالی د رحمت او بخشش، که انسان یواځې ویره کوونکې شي او د الله تعالی د رحمت او مغفرت هیڅ امید ورسره نه وي، نو لدې امله انسان گمراه کیدای شي، او فکر به کوي چې هسې هم د بخښنې څه امید نه شته نو چې څه دی خوښه وي هغه کوه، که قیامت نه خائسته کیږي نو په دنیا کې خو ښی مزی وکړه.

او که بې ویرې شي او فقط امید کوونکې شي، نو دا هم د خطر څخه ډک کار دی، چې څه کوی هغه کوه، الله تعالی غفور رحیم دی بخښنه به وکړي، نه! ویره به هم کوي او امید به هم ساتي، ویره به دې له ګناهونو څخه ساتي، او امید به دی د الله تعالی د رحمت او مغفرت طلب کوونکې کړي، له دې امله په یو حدیث کې د یو داسې ځوان فضیلت ذکر شوی دی چې هم ورسره د الله د عذاب ویره وه، او هم یې د الله د رحمت امید په زړه کې وو.

عن أنس (رضي الله عنه) أن النبي (صلي الله عليه وسلم) دخل على شاب وهو في الموت، فقال: "كيف تجدك؟" قال: "أرجو الله يا رسول الله، وأخاف ذنوبي"، فقال رسول الله (صلي الله عليه وسلم): "لا يجتمعان في قلب عبد في مثل هذا الموطن؛ إلا أعطاه الله ما يرجو وآمنه مما يخاف"))

((سنن ابن ماجة، أبواب الزهد، باب ذكر الموت والاستعداد له))

انس (رضي الله عنه) وايي چې رسول الله (صلي الله عليه وسلم) د یو ځوان خواته په داسې حالت کې ورغې چې هغه د مرګ په حال کې وو، رسول الله (صلي الله عليه وسلم) ورته وویل: څه حال دی؟

هغه وویل: ای د الله رسوله! د الله تعالی څخه امید هم لرم، او د خپلو ګناهونه ویره هم راسره ده، رسول الله (صلي الله علیه وسلم) وویل: د کوم انسان په زړه کې چې په دې حال کې دا دوه صفتونه یوځای شي، نو الله تعالی ده ته هغه څه ورکوي چې دې یې امید لري، او د هغه څه نه یې ساتي چې ترې ویریږي.

دا د نبي کریم (صلي الله علیه وسلم) د هغه ځوان لپاره زیرې وو، د چا په زړه کې چې امید او وېره دواړه یو ځاي شوی وو، او ښکاره خبره ده چې امید خو د عبادت پرته نه رامینځ ته کیږي، خامخا هغه به یو عبادت کونکې ځوان وو، او د خپل عبادت په وجه به یې دا امید لرلو چې الله تعالی به ورله په خپل رحمت کې ځای ورکړي، خو د دې سره بې ویری هم نه وو، چې خامخا به د هغه عبادت قبلیږي او نه هغه خپل ځان د ګناه څخه پاک ګڼلو، له هم دې امله د هغه په زړه کې ویره وه چې هسی نه د ګناه په وجه هغه ونه نیول شي.

رسول الله (صلي الله علیه وسلم) د هغه د دې حالت تعریف وکړ، او هغه ته یې زیرې ورکړ، چې الله تعالی به ستا امید پوره کړي او د کوم شی څخه چې ویریږې له هغې به دې په امن کړي.

په دې حدیث کې د بې امیده او بې ویرې ځوانانو لپاره د عبرت درس دی، مرګ خامخا راځي خو وخت یې معلوم نه دی، ماشوم هم مري، لوی هم، ځوان هم مري، بوډا هم، سړی هم مري ښځه هم، مالدار هم مري غریب هم، نو آیا د دغه ناڅاپي راتلونکې شي لپاره تیارې نه دی په کار؟ آیا کوم ځوان امید او ویره د مرګ لپاره د توښې په ډول تیاروي؟ په کار ده چې ځوان هغه عبادت د ځان لپاره توښه وګرځوي د کوم په نتیجه کې چې امید او ویره پیدا کیږي.

د الله څخه ویره د مؤمن صفت دی، الله تعالی فرمایي:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ هُم مِّنْ خَشْيَةِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ(٥٧) وَالَّذِينَ هُم بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ(٥٨) وَالَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ(٥٩) وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ(٦٠) أُولَٰئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ

وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ(٦١) ﴾ المؤمنون: ٥٧ – ٦١

« کوم خلک چې د خپل رب څخه ویریږي، او څوک چې د خپل رب په ایاتونو یقین کوي، او هغوی د خپل رب سره شریک نه جوړوي، او هغه څوک چې د عمل کولو سره بیا هم د هغوی زړونه په ویره کې وي چې دوی به خپل رب ته ورځي، نو دغه ډول خلک په نیک کار کې کوشش کوي او هغوی د یو بل سره سیالي کوي».

((عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ وَهْبٍ الْهَمْدَانِيِّ أَنَّ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ { وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ }قَالَتْ عَائِشَةُ أَهُمْ الَّذِينَ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَسْرِقُونَ قَالَ لَا يَا بِنْتَ الصِّدِّيقِ وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ أَنْ لَا يُقْبَلَ مِنْهُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ))

((سنن الترمذي، أبواب التفسیر، ومن سورة المؤمنین.))

د مؤمنانو مور عائشه صدیقه (رضي الله عنها) وایي: «ما د رسول الله (صلي الله علیه وسلم) څخه د دې ایت په هکله پوښتنه وکړه (

والذين يؤتون ما آتوا وقلوبهم وجلة) آيا د دې ځخه هغه خلک مراد دي ځوک چې شراب ځښي، او غلا کوي؟ رسول الله (صلي الله عليه وسلم) وفرمائل: د صديق لورې، نه! دا هغه خلک دی چې روژی نيسي، لمونځونه کوي، خيراتونه ورکوي، خو د دې سره بيا هم ويريږي چې الله تعالى به دا قبول کړي او کنه، دا هغه خلک دي چې په نيکو کارونو کې تيزي کوي»

۵- د الله په لاره کې مخکې کيدونکي ځوانان:

الله تعالى چې ځوان ته کوم د ځوانۍ عمر او طاقت ورکړی دی هغه دی غنيمت وګڼي، او د قيامت په ورځ د صحيح ځواب ويلو او د الله تعالى عرش د لاندې په سيورې کې د ځاي پيدا کولو لپاره دی د الله تعالى د دين خدمت وکړي او د هغه په لاره کې دی خپل ځان مخکې کړي.

په دې کار کې دې صحابه کرام (رضي الله عنهم) د خپل ځان لپاره نمونه وګرځوي چې څه رنګ ځوان صحابه د الله تعالى په لاره کې مخکې کيدل، او په هر هغه ميدان کې يې خپل طاقت ښکاره کاوه

په کوم میدان کې چې د حق او باطل مقابله روانه وه،که د علم او عمل میدان وو، که د دعوت او تبلیغ، د خلکو د خدمت میدان وو، که د جنګ میدان، په هر ځاي کې ځوانان صحابه مخکې وو.

د رسول الله (صلي الله علیه وسلم) په هره غزا کې د ځوانانو صحابه ؤ کړنه ښکاره وه خو د اسلام او کفر په اولنۍ جګړه کې چې څه رنګه ځوانانو صحابو د خپل لښکر په مقابل کې د کافرو د درې چنده زیات لښکر مقابله کړي وه او هغه یې د ماتې سره مخ کړي وو د هغې مثال نشته، د دغه جنګ حال په حدېثو کې بیان شوی دی.

د دغې غزا یوه صحنه په دی حدیث کې بیان شوی ده.

عن علي (رضي الله عنه) قال: "تقدم عتبة بن ربيعة، وتبعه ابنه وأخوه، فنادى: من يبارز؟ فانتدب إليه شباب من الأنصار، فقال: من أنتم؟ فاخبروه، فقالوا: لا حاجة لنا فيكم، إنما أردنا بني عمنا "

((سنن أبي داود، كتاب الجهاد، باب في المبارزة))

علي (رضي الله عنه) وایی: «(د بدر د غزا په شروع کې) عتبه بن ربیعه رامخکې شو، چې ځوي او ورور یې ورپسې وو، او آواز

يې وکړ: څوک شته چې مقابلې ته راووزي؟ په دې کې د انصارو يو څو ځوانان په منډه ورغلل، عتبه ورته وويل: تاسو څوک يې؟ هغوی خبر ورکړ (چې مونږ انصار يو) هغوی ورته وويل: تاسو ته زمونږ اړتيا نشته!زمونږ د خپل تره زامنو (مهاجرين) سره کار دی...».

دا د ځوانانو صحابه ؤ عمل وو چې د مقابلې د بلنې په وخت کې د انتظار پرته په خپله خوښه ميدان ته کوزيدل، او د هغوی سره د خپل ځان کوم فکر نه وو.

نن هم زمونږ ځوانان مخکې کيږي خو سينماګانو ته، کلبونو ته، د سيال او تفريح ځايونو ته، نن هم ځوانان د خپل ځان لپاره يوه نمونه ګوري خو په صحابه کرامو کې نه، په خپلو مشرانو کې نه، بلکه په فلمي ستورو کې، د هالی ووډ او بالي وډ په هنرمندانو او ډمانو کې، په سندر غاړو کې، په لوبغاړو کې، او نوم به د مسلمان اخلي! تعجب دی په دې مسلمان او د هغه مسلمانی ته، او تعجب دی داسې ځوان او د هغه ځوانی ته چې خپل ټول قيمتي وخت په

بې ځایه کارونوکې لګوي، چې له امله یې په ډیرو جسماني او ذهني مرضونو اخته کیږي.

څومره به ښه وي چې زمونږ ځوانان،صحابه کرام د خپل ځان لپاره نمونه کړي، د هغوی په نقش قدم باندې روان شي، د الله تعالی په لار کې سیالي وکړي، د دنیا د غمونو څخه بې غمه د اسلام په فکر کې شي، د دنیا څخه ډیر د آخرت په فکر کې شي نو الله تعالی به یې دنیا هم خائسته کړي.

نن مونږ د دنیا د آبادولو لپاره خپل آخرت بربادوو، نو نه دنیا په لاس راغله او آخرت مو هم خراب شو، د دې لامل دا نه دی چې زمونږ په ځوانانو کې صلاحیت نه شته، صلاحیت شته خو د هغې څخه کار نه دی اخستل شوی، جذبه شته خو هغه ورکه کړی شوی ده، فکر شته خو د هغې مخ غلط طرف ته اړول شوی دی، کوشش کیږی خو په غلطه لار کې.

ځوانانو له په کار دي چې خپل صلاحیتونه، جذبه او کوشش په سم طرف کې ولګوي، د بې فائدې ا وبې ګټې شیانو څخه دی ځانونه وساتې، خپل صلاحیتونه دی د خپل رب د خوشحالو لپاره په کار

راولي،ځوانان صحابه دی د خپل ځان لپاره نمونه کړي چې دا د کامیابۍ، او نیک مرغۍ لاره ده.
تر څو چې په ځوانانو کې د قربانۍ او سربښندنې جذبه نه وي پیدا شوی، د هغوی صلاحیتونو ته سمه لار نه وی ورکړل شوی نو تر هغې پورې د مسلمانانو تیر برم او عزت نه راګرځي.

6- د مشرانو عزت کوونکې ځوان:

په اسلام کې د ټولنې د بېلا بېلو مرحلو خلکو د یو بل سره د اړیکو ساتلو لپاره لارښوونې شوي دي، کشرانو ته د لویانو د عزت کولو حکم شوی دی، او لویانو ته پر کشرانو د شفقت او مهربانۍ امر شوی دی، د علماؤ احترام کول، په یو بل سلام کول، د خبرو اترو د ادابو لحاظ ساتل، او د غلطۍ په وخت کې د معافۍ کولو لارښوونې شوی دی.
په دغه ډول په قرآن اوسنت کې د ټول هغه کارونو څخه د ډډې کولو حکم شوی دی کوم چې په ټولنه کې د فساد او اختلاف لامل کیږي، لکه په سورة الحجرات کې چې کوم احکام ذکر شوی دی

د یوی مسلماني ټولنې د پر ځاي ساتلو لپاره پر هغې عمل کول ضروري دي.

نن ورځ د دغه اسلامي لارښوونو څخه د سر غړونې له امله په اسلامي ټولنو کې بېلا بېل فسادونه خپاره شوي دي، د بې اتفاقی، بدګمانی او بې امنیتی لامل هم دغه دي.

د ټولنې د بېلا بېلو مرحلو په لحاظ ساتلو سره په ځوانانو باندې د خپلو مشرانو احترام لازمي شوی دی، او د هغه ځوانانو فضیلت بیان شوی دی څوک چې د مشرانو احترام او عزت کوي.

((عن أنس (رضي الله عنه) قال: قال رسول الله (صلي الله عليه وسلم): "ما أكرم شاب شيخا لسنه إلا قيض الله له من يكرمه عند سنه" ((سنن الترمذي، أبواب البر والصلة))

أنس (رضي الله عنه) وایي چې رسول الله (صلي الله علیه وسلم) فرمایلی دی: «کوم ځوان چې د عمر د زیاتوالې له امله د یو بوډا عزت وکړي نو الله تعالی به د ده د بوډا والې په وخت کې یو څوک د ده د عزت لپاره مقرر کړي».

دا د رسول الله (صلي الله علیه وسلم) زیرې دی چې په ریښتینې کیدو کې یې هیڅ شک نشته، که یو ځوان له دې امله د یو مشر عزت وکړي چې له ده څخه په عمر کې زیات دی، نو یوه ورځ به خامخا داسې راشي چې دی به اړتیا لري او الله تعالی به د یو ځوان په ذریعه د ده عزت او خدمت وکړي، ځکه چې تا د چا سره څه قسم سلوک وکړ، هغه شان ستا سره کیږي، که چا د مشر بې عزتي وکړه، نو یو ورځ به د ده بې عزتي کیږي، او که چا د مشر عزت او احترام وکړ، نو د ده به هم عزت او احترام وکړای شي.

ځوان دی دا خبره په خپل ذهن کې کینوي،که نن هغه په سړک باندې د یو تیرېدونکي بوډا لاس ونیوه او د هغه مرسته یې وکړه، د هغه د اوږې بار یې واخست، په موټر کې ولاړ مشر ته یې ځاي پریښود، د کوم مظلوم سره یې کومک وکړ، نو سبا ته به الله تعالی د ده بدله ورکړي، خو که چا په کوم بوډا پورې ټوقي وکړی، هغه ته یې تکلیف ورسولو، په خپله په سیټ باندې ناست او مشر ته یې ځای پرېښنود، نو سبا به د ده سره هم داسې کیږي.

که چا د خپل پلار سره بد تمیزي وکړه، نو سبا به د ده سره د هغه ځوی بد تمیزي وکړي، که چا د خپلې مور خیال ونه ساته نو سبا به د هغه ځوی او لور د ده خیال ونه ساتي.

۷- د شکمن ځای څخه لیرې اوسیدل:

د ګناه څخه ځان ساتل او تقوی اختیارول د هر مسلمان مسؤولیت دی، خو په ځوانانو باندې دا مسؤولیت د نور څخه زیات دی ځکه چې د هغوی استعدادونه زیات دی، او د ګناه له امله د هغه صلاحیتونه ختمیږي، صلاحیتونه د انسان سره د الله تعالی امانت دی او د ګناهونو له امله په دغه امانت کې خیانت کیږي، اسلام غواړي چې ځوانان خپل صلاحیتونه په خپلې او د نورو په ګټه راولي، او د هر هغه شی څخه ځان وژغوري چې د ده صلاحیتونوته تاوان رسوي، چې په هغې کې ګناه هم شامله ده.

اسلام د یوی ځانګړي ګناه «زنا» د منع کولو پر ځای د هغې خوا

ته د ورتګ ښخه هم منع کړی ده :

﴿ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا ۖ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴾

الإسراء: ۳۲

«او زنا ته نږدې مه ورځئ ځکه چې دا د بې کار او ناوړه لار ده».

«زنا نه کول» او د «زنا خوا ته نه نږدې کیدل» په دواړو کې لوی توپیر دی، زنا ته د نږدې نه ورتللو مقصد دا دی چې د هغه شي ښخه هم ځان وساته کوم چې د زنا باعث کیږي، لکه: پردۍ ښځې ته کتل، بې باکه خبرې کول، ځان له کیناستل، مخلوط مجلسونه کول او داسې نور، ځکه چې دا زنا د نږدې تلو لارې دي، که دا لارې بندې شي نو زنا په خپله له مینځه ځي، خو که دا لارې آزادی وي نو بیا په زنا کې واقع کیدل ګران کار نه دی.

له دې امله نبي کریم (صلي الله علیه وسلم) خپل صحابه شکمن ځایونو ته له تللو او د شکمن کارونو د کولو ښخه منع کړی دي، فرمایي چې:

"الحلال بين، والحرام بين، وبينهما أمور مشتبهات، آلا فاتقوا الشبهات" (بخاري)

«حلال هم ښکاره دی او حرام هم، خو د دواړو تر مينځ ځينې شکي شيان دي، نو د هغې ښځه هم ځان وساتئ»، ځکه د شکمن شيانو کول انسان يو وخت په حرامو کې واقع کوي.

د ګناهونو وسيلې او لارې بندول ضروري دي، او دا ويل نه دي په کار چې په دې باندې هيڅ نه کيږي، ځکه زمونږ مخې ته د نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) او د صحابه کرامو (رضي الله عنهم) ژوند پروت دی، سره له دې چې هغوی د ټولو ښځه غوره مخلوق وو، خو بيا يې هم احتياط کولو، لکه په دې واقعه کې:

عن علي (رضي الله عنه) قال: "استفتته (صلى الله عليه وسلم) جارية شابة من خثعم، فقالت: إن أبي شيخ كبير قد أدركته فريضة الله في الحج، أفيجزئ أن أحج عنه؟ قال: "حجي عن أبيك" قال: ولوى عنق الفضل، فقال العباس: يا رسول الله! لم لويت عنق ابن عمك؟ قال: رأيت شابا، وشابة فلم آمن الشيطان عليهما" [23].

((سنن الترمذي، أبواب الحج، باب ما جاء أن عرفة كلها موقف))

«على (رضي الله عنه) وايي چې د خثعم قبيلې يوې پيغلې د نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) ښځه پوښتنه وکړه چې زما پلار ډير

بوډا دی او پر هغه حج فرض شوی دی، آیا زه د هغه لپاره حج کولې شم، نو رسول الله (صلي الله علیه وسلم) ورته ووئیل: "هو! د خپل پلار پر ځای حج وکړه"، علی (رضي الله عنه) وایي چې په دې وخت کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د (خپل تره ځوي) فضل څټ بل طرف ته واړوه، عباس (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه: ای د الله رسوله! ولی دی د خپل تره ځوي څټ بل طرف ته واړوه؟ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ووئیل: "ما ځوان او پیغله (یو بل ته په کتو) ولیدل،نو د شیطان څخه پرې وویرېدم".

په دې حدیث کې د هغه خلکو لپاره د عبرت درس دی څوک چې وایي:د مخلوطو پروګرامونو له امله هیڅ نه کیږي، چې زړه پاک وي نو هر څه سم وي، خو آیا رسول الله (صلي الله علیه وسلم) د خپل تره په ځوی باندې بد ګمانه وو؟ ایا د یو صحابي په ځانګړي ډول د رسول الله (صلي الله علیه وسلم) د تره ځوي څخه د دغه ناوړه کارد سرته رسولو تصور هم کیدای شو؟ بلکه دا نبوي لارښوونې دي تر څو ټولې هغه لارې وتړل شي د کومو له امله چې په ګناه کې د واقع کیدو وېره وي، که د یو صحابي او

صحابيي په زړه کې شيطان وسوسه اچولې شي، او د اسلام د پېغمبر دا وېره وي چې کېداى شي د دى ځوان او پېغلې په زړه کې شيطان د ګناه وسوسه واچوي، نو د نن سبا په ځوانانو او پيغلو باندې څه اعتماد په کار دى.

"ځينې خلک وايي:چې د ناوړه اړيکو د مخنيوي لپاره د سرو او ښځو تر مينځ د حجاب لازمول او په ټولنه کې د هغوى په ګډ ژوند باندې بنديز لګول په حقيقت کې د دوى په اخلاقو او سيرت باندې حمله کول دي، ځکه چې د دېنه خو دا معلومېږي چې د ټولنې ټول وګړي بد کاره دي او څوک چې دا قسم پابندياني لګول غواړي په حقيقت کې د هغوى په خپلو سړو او ښځو باندې يقين نشته.

دا خبره خو په ښکاره معقوله ښکاري خو په کار ده چې دا دليل نور هم مخکې بوتلل شي، هر قلف چې دروازى ته لګول کيږي ګويا دا د دې خبرې اعلان دى چې د دى دکان يا د کور څښتن ټولو خلکو ته غله وايي، د پوليسو مقررول د دى خبرې دليل دى چې حکومت خپل ټول رعيت بدمعاشه ګڼې، په دغه ډول په کار وبار کې چې کو خطونه ليکل کيږي او ضمانتونه اخيستل کيږي

ګویا دواړه طرفونه یو بل ته د خیانت ګر په سترګه ګوري.

کوم تدبیرونه چې د جرم د مخنیوي لپاره کیږي په هغې کې دا خبره شامله ده چې ټول هغه خلک په امکاني ډول مجرمان ګڼل کیږي په چا چې د دغه تدبیر اغیزه کیږي، د دې دلیل په رڼا کې خو دغه دلیل ویونکي خلکو ته د غلو، خیانت ګرو او بدمعاشانو په نظر ګوري خو د خپل عزت په معامله کې یې هیڅ پروا نشته، نو بیا ولی فقط په دغه یوه معامله کې احساسات دومره نازک شوي دي.

اصلي خبره دا ده چې د کومو خلکو په ذهنونو چې د پخوانیو اخلاقو اغیزه څه نا څه پاتي ده نو هغوی خو زنا او جنسي آزادي بده ګڼي خو دومره یې هم بده نه ګڼي چې د هغې د مخنیوي اړتیا دی محسوسه کړي، له دې امله د اصلاح او مخنیوي په تدبیرونو کې زمونږ او د دغه خلکو نظر جدا جدا دی، که په دوی کې د فطرت حقیقت په سمه توګه ښکاره شي او دوی دا معامله په سمه توګه وپیژني، نو دوي به زمونږ سره په دي کې اتفاق وکړي چې انسان تر څو پورې انسان دی او په هغه کې د حیوانیت ماده شته،

نو تر هغې پورې يو داسې تمدن چې د افرادو د خواهشاتو او د هغوی د نفسي غوښتنو پر ځاي د ټولنې اصلاح او برياليتوب غواړي نو هغه د دغه ډول تدبيرونو څخه غافل کيدای نه شي.
((پرده، امام مودودي، ص: 151-152))

8- د پاک لمنی په خاطر واده کول

قرآن کريم کې الله تعالی فرمايي:
وَأَنكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۚ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
[النور: ٣٢]
« په تاسو کې چې څوک بې واده وي د هغوی نکاح وکړئ او ستاسو په غلامانو او وينځو کې چې څوک د نکاح وړ وي هغوی ته هم».
د دې حکم څخه معلوميږي چې الله تعالی د واده په کولو تاکيد کړی دی، او د ټولو هغه نارينه او ښځينه د واده حکم يې کړی دی چې واده ته اړتيا لري، تر دې چې غلام او وينځه چې تر ډيره حده

بې واکه وي د هغوی د واده کولو حکم يې هم کړی دی خو په دې شرط چې په هغوی کې د واده د غوښتنو د پوره کولو صلاحيت وي، او دا مسئوليت الله تعالی د قوم په غاړه اچولې دی تر څو د دې کار اهميت ښکاره شي، او د واده چې کومې ګټې دي ټول قوم د هغې څخه برخه من شي، او د واده د نه کولو چې کوم نقصانونه دي ټول قوم د هغې څخه وساتل شي، ځکه هيڅ يو عقل مند انسان د دې څخه انکار نه شي کولې چې که چېرې د جائز واده دروازه وتړل شي نو د ټول قوم اخلا قي حالت خرابيږي .

((اسلام کا نظام عفت وعصمت، مولانا ظفر الدين، ص: 55))

واده کول د ټولنې د سمون لامل کيږي، او د واده څخه سرغړونه، يا په هغې کې ورسته والې، يا د رسمونو او رواجونو له امله واده ګرانول په ټولنه کې د فساد لامل کيږي، ځکه خو نبي کريم (صلي الله عليه وسلم) ځوانانو ته د واده کولو حکم کړی دی تر څو د هغوی فطري غوښتنې په سمي او شرعي ټوګه پوره شي.

عن عبد الله بن مسعود (رضي الله عنه) قال قال لنا رسول الله (صلى الله عليه وسلم): "يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج فإنه أغض للبصر وأحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه

بالصوم فإنه له وجاء"

((صحيح البخاري، كتاب النكاح، باب من لم يستطع الباءة))

عبد الله بن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي چې مونږ. ته د الله پيغمبر (صلي الله عليه وسلم) وفرمايل: « ای د ځوانانو ډلې! په تاسو کې چې څوک د واده طاقت لري نو هغه دی واده وکړي، ځکه واده کول د نظر د ښکته کولو او د شرم ګاه د ساتلو وسيله ده، او که څوک د واده طاقت نه لري نو هغه دی روژې نيسی ځکه هغه د ده د شهوت کمونکې ده».

په دې حديث کې که يو طرف ته د واده کولو حکم شوی دی نو بل طرف ته د واده ګټې بيان شوي دي چې د واده له امله پاک لمنې پيدا کيږي او انسان د حرامو څخه ساتل کيږي.

د نکاح دا تاکيدي حکم په مصلحت او حکمت باندې ايښودل شوی دی، ځکه چې د انسان په خټه کې جنسی ميلان پروت دی، چې د ځوانی د رسيدو ورسته د هغې نښې ښکاره کيږي او ورو ورو زياتيږي چې د غوښتنې رنګ غوره کوي.

په خوب او ويښه، ګرځيدو راګرځيدو، ناسته ولاړه،هر وخت کې هم دغه يو احساس په ده باندې غالب او برلاسې وي، د زړه او

عقل تر مینځ هر وخت جنګ وي، دطبیعي بریدونو دمراعاتولو پرته خپله غوښتنه پوره کول غواړي خو عقل هغه سمبالوي، د عقل او طبیعت په دی جنګ کی کله عقل غالب وي او کله طبیعت برلاسې شي، د بې واده توب په زمانه کې په خاص ډول د ځوانۍ په ورځو شپو کې هم دا کشمکش جاري وي.

خو کله چې انسان واده وکړي او د نفسي غوښتنو د پوره کولو جائز لاره ورته پیدا شي نو انسان د دغه کشمکش څخه خلاص شي او د دغه بې فائدې خیالونو څخه نجات بیامومي او په ګټورو کارونو کې ورته د وخت د لګولو موقع په لاس ورشي، ارام او اطمینان ورته په برخه شي، او دا یو حقیقت دی چې کوم کار په سکون او اطمینان ترسره شي هم هغه ګټور او د ښو پایلو لرونکې وي .

(اسلام کا نظام عفت وعصمت، ص: 66))

د دې حکمونو او لارښوونو څخه د اسلامي شریعت هدف دا دی چې د جنسي پراګندګۍ ټولې لارې وتړل شي، نفسي غوښتنې د واده په دائره کې رابندې کړل شي، او د دغه دائرې څخه بهر چې څومره ممکن وي جنسي فعالیتونه له مېنځه یوړل شي، او کومې

غوښتنې چې طبيعي دی د هغې د پوره کولو لپاره يو مرکز جوړ کړل شي، چې هغه مرکز د سړي لپاره خپله ښځه او د ښځې لپاره خپل خاوند دی، تر څو انسان د ټولو غير طبيعي او په خپل لاس جوړې شوي ذهني پراګندګۍ او د کار د انتشار څخه وژغورل شي او په خپل ټول طاقت سره د ټولنې خدمت وکړي، او د صنفي محبت او جاذبيت کومه ماده چې الله تعالی د دې کار خانې د چلولو لپاره په سړي او ښځي کې پيدا کړي ده هغه د يوی کورنۍ په جوړښت کې مصرف کړي.

واده کول د هر اړخ څخه يو غوره کار دی، ځکه چې واده د انساني او حيواني فطرتونو غوښتنې او د الله تعالی د قانون هدف پوره کوي، او د واده څخه ډډه کول (يا ورسته کول، هغه د رواجونو او رسمونو، او ولورونو د ډېر والي له امله ګرانول) يو ناوړه کار دی ځکه چې د دې له امله به يوه بدې خامخا رامينځ ته کيږي، يا خو به انسان د فطرت غوښتنې نه پوره کوي او خپل قوت.په د فطرت سره په جنګ کې ضايع کوي، او يا به هغه د فطرت د غوښتنو په مقابل کې بې وسه کيږي او په هر غلطه او ناجائزه لاره به خپلې فطري غوښتنې پوره کوي (پرده، ص: 43

(196

له دې امله ځوانانو ته په کار دي چې د خپل پيغمبر په نصيحت عمل وکړي او د خپلې پاک لمنۍ لپاره واده وکړي او خپل صلاحيتونه د ذهني کشمکش پر ځاي د ټولنې د سمون او جوړښت لپاره په کار راولي.

الله تعالی دی مونږ او زمونږ ځوانانو ورونړو ته د اسلام د دې پيغام د پوهې او پرې د عمل کولو توفيق راکړي. آمين.

Download From: Aghalibrary.com